

Infrastrukturdepartementet
I2021/00342
103 33 Stockholm

Remissvar – SOU 2021:1 Säker och kostnadseffektiv it-drift

Sammanfattning

Kammarkollegiet anser att utredningens definition av it-drift är begränsande och att ett vidare begrepp därför bör övervägas i det fortsatta arbetet.

Kammarkollegiet menar att röjandebegreppet, såsom det tolkats av utredningen, kan medföra alltför långtgående konsekvenser och bör därför ytterligare analysera begreppet.

Kammarkollegiet önskar ett klargörande av vad uppdrag för ”teknisk bearbetning” eller ”teknisk lagring” innebär, liksom i vilken form uppgifter inom ramen för sådana utkontrakteringsuppdrag mottas. Enligt kollegiet bör också rättsliga och tekniska åtgärder kunna förhindra röjande i samband med såväl uppdrag för teknisk bearbetning eller teknisk lagring som andra utkontrakteringsuppdrag.

Kammarkollegiet instämmer med utredningen gällande behovet av en sekretessbrytande bestämmelse och att den bör införas i 10 kap. OSL, men anser att den bör ha en annan utformning än den som utredningen föreslagit.

Kammarkollegiet anser att utredningen borde ha beaktat fler perspektiv inför sina ställningstaganden med anledning av en tjänsteleverantörs potentiella skyldighet att lämna ut uppgifter till tredje lands myndigheter.

Kammarkollegiet vill för det fortsatta arbetet framföra vikten av redundans, valfrihet och en bred tjänstkatalog inom ramen för en samordnad it-drift.

Kammarkollegiets synpunkter och kommentarer

Nedan redovisas Kammarkollegiets kommentarer med hänvisning till respektive avsnitt i delbetänkandet.

Angående utredningens definition av it-drift (avsnitt 2.2.3)

Kammarkollegiet uppfattar det som att utredningens definition av it-drift innefattar typiska infrastrukturtjänster/aktiviteter (IaaS).

I kartläggningen av myndigheternas behov framgår att många standardiserade och administrativa tjänster (SaaS) och andra system räknas in i tjänster för it-drift. Det framkom även vid Workshopen den 8 oktober 2020 (avsnitt 4.1), då 16 myndigheter deltog.

Utredningen har valt att beskriva it-drift som en aktivitet snarare än en tjänst. Det bör framhållas att det inte är naturligt för alla verksamheter att beskriva it-drift som en tjänst, eftersom aktiviteten och transaktionen inte alltid är formaliserad. Kammarkollegiet anser dock att relationen bör formaliseras för att säkerställa kvalitet och prioritet för det som levereras. Det gör det dessutom möjligt att utvärdera olika alternativ, t.ex. statlig samordnad it-drift kontra privat utkontraktering.

Kammarkollegiet anser att utredningens definition av it-drift är begränsad och att den vidare definition av begreppet som Kollegiet använder bättre möter myndigheternas behov. Kollegiet föreslår därför att definitionen av it-drift i utredningens fortsatta arbete även bör innefatta SaaS.

Angående utredningens bedömning av röjandebegreppet (avsnitt 8.9)

Utredningen gör bedömningen att uppgifter som lämnats ut ska anses vara röjda utan beaktande av om någon faktiskt har mottagit

uppgifterna. Enligt Kammarkollegiet finns det anledning att analysera den här frågan ytterligare då utredningens synsätt riskerar, mot bakgrund av ex. rättspraxis, att leda till långtgående konsekvenser i frågor gällande straffansvar samt även leda till viss inkonsekvens i lagstiftningen.

Kammarkollegiet konstaterar att utredningen inte gör någon skillnad mellan att lämna ut uppgifter eller på annat sätt tillgängliggöra uppgifter. I en situation då uppgifter tillgängliggörs publikt, exempelvis genom att en myndighet publicerar dem på sin webbplats, råder nog ingen oenighet kring att de uppgifterna därmed är röjda. Även om myndigheten skulle ta bort uppgifterna från webbplatsen omedelbart efter publicering kan det inte uteslutas att någon faktiskt hunnit ta del av dem. Vid en utkontraktering finns det däremot en bestämd mottagare av uppgifterna, varför det då skulle kunna vara rimligt att istället tala om ett (riktat) utlämnande. I en sådan situation skulle det leda till alltför långtgående konsekvenser att uppgifterna, utan att en bedömning av sannolikheten för att de faktiskt mottagits av någon har gjorts, skulle anses vara röjda. Härvid måste särskilt hänsyn fästas vid att myndighetsanställda, och numera även vissa privat anställda (sedan den s.k. tystnadspliktslagen (2020:914) trädde i kraft), kan bli straffansvariga vid ett olovlig röjande av uppgifter. Kammarkollegiet anser således att det bör finnas situationer då en uppgift är utlämnad men av olika skäl bedöms inte vara röjd, exempelvis då en uppgift i överföringsskede på väg till mottagaren bytt riktning (återtagits eller kommit på avvägar) eller ändrat innehåll (förvanskats).

I sin bedömning i detta hänseende frångår utredningen också den slutledning som Högsta domstolen i NJA 1991 s. 103 kommit till, nämligen att information i handlingar endast ska anses röjda om omständigheterna är sådana att man måste räkna med att obehöriga får åtkomst till informationen. Det förefaller främst ligga praktiska skäl bakom att utredningen slutligen landar i att domstolens resonemang inte lämpar sig vid utkontraktering, med det att utredningen konstaterar att det är för komplicerat för myndigheter att ägna sig åt sannolikhetsbedömningar. Kammarkollegiet efterfrågar en närmare analys om vad det får för konsekvenser att ha en diskrepans mellan innebörden av röjandebegreppet i brottsbalken, såsom den tolkats av domstolen, och den som utredningen anser ska gälla beträffande tryckfrihetsförordningen, (TF), och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), (OSL).

Angående utredningens konstaterande om uppgifter som är föremål för teknisk bearbetning eller teknisk lagring (avsnitt 9.8)

I linje med sin tolkning av röjandebegreppet anger utredningen att det saknas stöd för att uppgifter som är föremål för teknisk bearbetning eller teknisk lagring inte ska anses vara röjda. Vad gäller definitionen av begreppen ”teknisk bearbetning” och ”teknisk lagring” nöjer sig utredningen med att hänvisa till deras innebörd i annan lagstiftning, vilket enligt Kammarkollegiet skapar otydlighet. Det är också oklart i vilken form uppgifter i ett uppdrag för teknisk bearbetning eller teknisk lagring mottas enligt utredningen. Högsta förvaltningsdomstolen har gällande dessa begrepp i TF uttalat att det ska gälla situationer då mottagaren endast behandlar uppgifterna i ett icke läsbart skick (se HFD 2018 ref. 48). Kammarkollegiet anser, såsom ovan framhållits, att det bör finnas situationer då uppgifter till följd av ett utlämnande inte ska anses vara röjda. I en utkontrakteringssituation torde, enligt Kammarkollegiets mening, rättsliga och tekniska åtgärder kunna vidtas för att förhindra att ett röjande sker. Det skulle med samma resonemang därmed inte vara uteslutet att uppgifter som mottas i ett icke läsbart skick inte heller ska anses vara röjda.

Angående utredningens förslag till sekretessbrytande bestämmelse (avsnitt 10.2)

Kammarkollegiet instämmer med utredningen gällande behovet av en sekretessbrytande bestämmelse och att den bör införas i 10 kap. OSL. Enligt Kammarkollegiets mening finns det emellertid risk för att den föreslagna bestämmelsen får ett alltför snävt tillämpningsområde, då den endast ska äga tillämpning i uppdrag som omfattar utkontraktering för teknisk bearbetning eller teknisk lagring. Detta särskilt om det avser uppdrag i vilka uppgifter endast får mottas och behandlas i ett icke läsbart skick.

Kammarkollegiet anser också att utredningen mer ingående borde ha beaktat möjligheten till undantag från den sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde. Det framstår som osannolikt att en myndighet skulle vilja bryta sekretess enligt 21 kap. 7 § OSL, med tanke på att följden då blir att ett utlämnande sker till en mottagare som har bedömts komma att behandla uppgifterna i strid med dataskyddsförordningen. Om utredningen har tänkt att sekretess enligt 21 kap. 7 § OSL sannolikt inte kommer att brytas efter en

intresseavvägning enligt andra stycket i den föreslagna bestämmelsen finns det, enligt kollegiet, skäl att istället överväga att undanta 21 kap. 7 § OSL helt från dess tillämpningsområde.

Angående utredningens ställningstaganden med anledning av en tjänsteleverantörs skyldigheter gentemot myndigheter i tredje land (avsnitten 7.4.3 och 9.8.3)

Kammarkollegiet anser att utredningen borde ha beaktat fler perspektiv inför sitt ställningstagande om att enbart risken för att en tjänsteleverantör kan bli skyldig att efterkomma ett krav om att överlämna uppgifter till en myndighet i tredje land, inte innebär en tredjelandsöverföring. Ett sådant perspektiv är hur man ska se på den ansvarsprincip som gäller för personuppgiftsansvariga enligt dataskyddsförordningen, som innefattar en skyldighet att tillse att och hur förordningen följs.

På samma sätt borde fler perspektiv ha beaktats i fråga om tjänsteleverantörens potentiella skyldigheter gentemot tredje lands myndigheter kopplat till utrikessekretessen. Enligt Kammarkollegiet kan myndighetens skyldighet och möjlighet att sekretesspröva uppgifter före ett utlämnande, med utredningens synsätt, eventuellt komma att påverkas.

Angående utredningens fortsatta arbete (avsnitt 13.2)

Som medskick till det fortsatta arbetet vill Kammarkollegiet framhålla vikten av att, om samordnad it-drift ska ske, det byggs upp en hållbar it-driftsorganisation som vilar på redundans och valfrihet.

Med redundans menas att det ska finnas möjlighet att ansluta sig på flera sätt (internet, fasta förbindelser, 4G) och med redundanta kopplingar till olika fysiska platser.

Med valfrihet menas att det ska finnas en mängd tjänster och erbjudanden av olika sort och olika karaktär där den anslutande myndigheten själv får välja vad som ska användas.

För att realisera detta anser Kammarkollegiet att en myndighet bör ges ansvar att erbjuda en samordnad statlig IT-drift. I uppdraget bör ingå att tillgodose krav från alla, såväl stora som små, myndigheter. Denna ansvariga myndighet bör ha redundanta datacenter och ska kunna erbjuda en bred tjänstekatalog, företrädesvis i samarbete med marknaden.

Detta remissvar har beslutats av avdelningschefen för Utveckling och digitalisering Anna Bünger. Kjell Franzén, Utveckling och digitalisering, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har Henrik Stadler, Lars Thomas, Magnus Matts, samtliga från avdelningen Utveckling och digitalisering, deltagit. Från Statens inköpscentral (SIC) har avdelningschefen Anna Clara Törnvall Wittgren samt medarbetarna Mats Rihed, Mikael Larsson och Tina Norelius deltagit.

Anna Bünger

Kjell Franzén